

PAASEILAND EN BEELDEN MET TE GROTE VOETEN

Foto: R. Ysebaert

1. RAPA NUÏ

Het verhaal begint zo'n 300 jaar geleden op een klein eilandje, in de Stille Oceaan. Het vasteland ligt op 4000 km. Om het dichtstbijzijnde eiland te bereiken moet je 1800 km varen. Het eiland heet Rapa Nuï, of bij ons beter gekend als Paaseiland. Het eiland is nu vooral bekend vanwege zijn reusachtige beelden.

Rapa Nuï werd rond Pasen 1722 door Nederlandse ontdekkingsreizigers ontdekt. Ze troffen er zo'n 3000 primitieve eilandbewoners aan. Die leefden in armoedige rieten hutten en grotten. De verschillende stammen voerden bijna voortdurend oorlog en bedreven zelfs kannibalisme. Wat een groot verschil met de pracht van de honderden, metershoge beelden die overal aan de kust te vinden waren.

2. BEELDEN DIE KUNNEN LOPEN

De ontdekkingsreizigers krabden zich in het haar. Hoe hadden die 'wilde stammen' ooit die enorme beelden, tot 6 meter hoog en tientallen tonnen zwaar, kunnen maken? En hoe hadden ze die daarna kunnen transporteren van de steengroeve in het midden van het eiland naar de kustlijn? Er waren immers geen trekdieren op het eiland. Dus dit moest allemaal met mankracht zijn gebeurd. Misschien gebruikten ze boomstammen om ze tot daar te rollen? Maar dat kon niet want er stond niet één boom op het eiland.

De eilandbewoners wisten ook niet hoe hun voorouders het hadden gedaan. Ze vertelden dat de beelden naar hun plek waren 'gelopen'. De Europeanen zagen de beelden en het boomloze landschap en begrepen er niets van. Ze begonnen de meest fantastische verhalen te verzinnen.

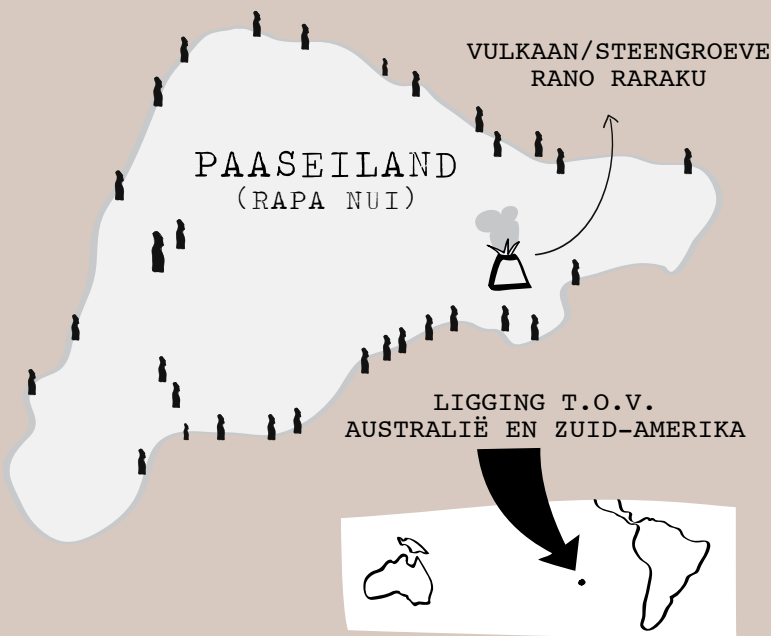


3. LEVEN OP PAASEILAND

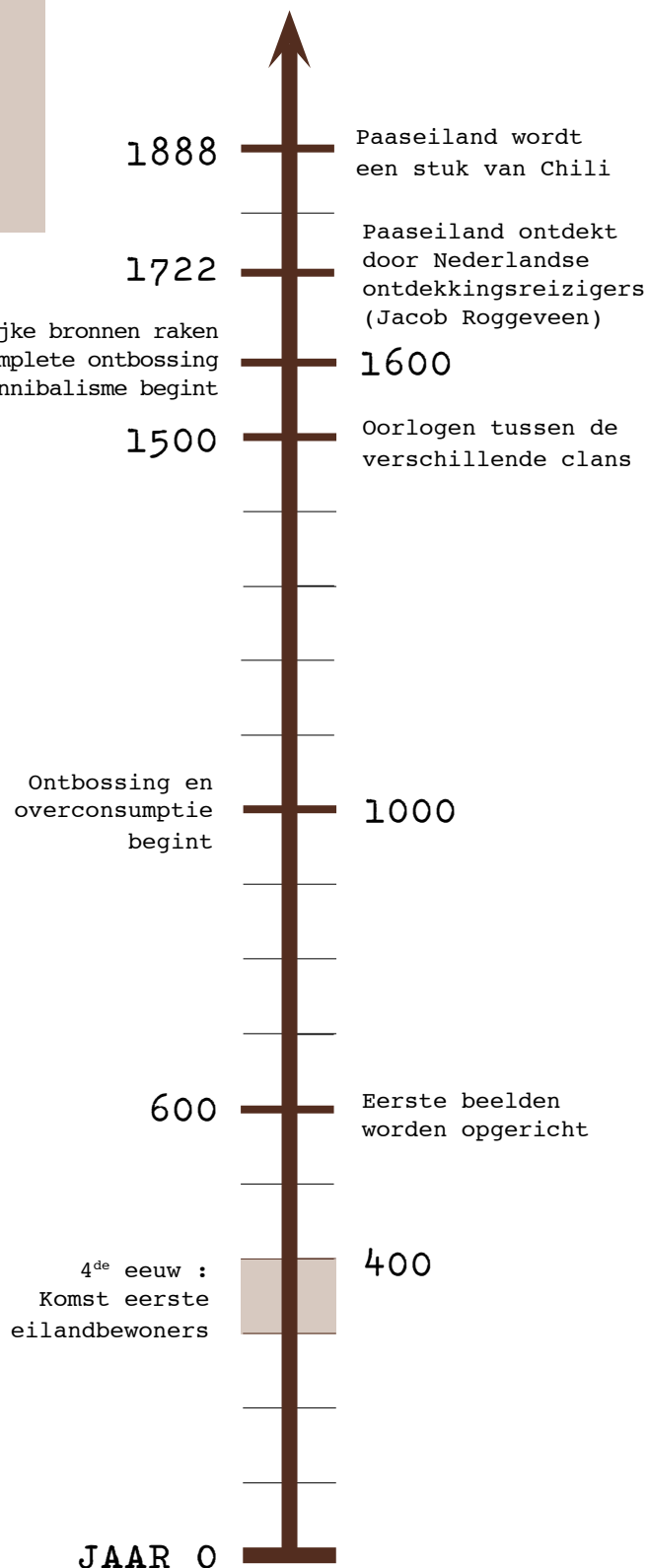
Om het geheim van de beelden te kennen, moeten we nog verder terug in de tijd. In de vierde eeuw vestigde zich een kleine groep mensen op dit eiland. Ze hadden kippen en ratten bij zich om vlees te hebben. Doordat het eiland zo afgelegen ligt, waren er verder weinig soorten planten en dieren. Ze leefden hoofdzakelijk van zoete aardappels en kip. Het telen van de zoete aardappels was zo gemakkelijk dat de mensen meer tijd hadden voor andere dingen, zoals het bouwen van enorme beelden.

4. GEEN HOUT MEER

Toen het aantal mensen steeds groter werd, werd er steeds meer bos gekapt. Het hout werd gebruikt om te koken, om huizen te bouwen en voor kano's voor de vissers. Maar het meeste hout was nodig voor het vervoer van de gigantische beelden. Het gevolg was dat het eiland rond 1600 helemaal was ontbost. Het vervoeren van de beelden was plotseling niet meer mogelijk, waardoor er veel bij de steengroeve bleven liggen. Het tekort aan bomen dwong de mensen ook om te stoppen met het bouwen van houten huizen. Van nu af aan moest men in grotten of rieten hutten gaan wonen.



TIJDLIJN



Houten kano's werden vervangen door rieten bootjes, waarmee je niet ver de zee op kunt. Het vissen werd ook moeilijk want vroeger werden netten gemaakt van vezels van een soort moerbeiboom en die was er niet meer. Er groeiden ook geen nieuwe bomen meer, want de ratten aten alle vruchten en zaden op.

5. GEEN HAPPY END

Zonder kano's waren de bewoners gevangen op hun afgelegen eiland. Er was geen mogelijkheid om aan hun milieuramp te ontsnappen. Er ontstonden steeds meer conflicten over het resterende voedsel en materiaal. Door dit tekort aan voedsel verviel men zelfs tot kannibalisme.

Het verhaal van de Paaseilanders is tragisch. Maar tegelijk een goede les voor ons. Ze hadden een hoog ontwikkelde cultuur die 600 jaar stand hield. Maar met hun levensstijl verwoestten ze hun eiland en eindigden rampzalig. Net als Paaseiland is de aarde niet onuitputtelijk. Er is ook geen tweede planeet om naar toe te vluchten. Het is dus van het grootste belang dat we zorg dragen voor onze aarde en haar niet uitputten. Het berekenen van onze ecologische voetafdruk kan ons hierbij enorm helpen.